

IRAJ SHIRKHANI

- LÄRARE I NÄSTAN TVÅ DECENNIER
- ROSENGÅRD, RINKEBY, SKÄRHOLMEN, VÅRBY
- SKOLAKUTEN
- TRYGGHET OCH STUDIERO

**/1 HUR SKOLAN KAN VARA DEN STARKASTE
SKYDDSAFAKTORN**

/2 VAD VI KAN GÖRA I VARDAGEN

**/3 HUR VI TILLSAMMANS MED VÅRDNAADSHAVARE
KAN VÄNDA UTVECKLINGEN**

SKOLAN, DEN VIKTIGASTE SKYDDSAFAKTORN

**"Barn i riskzon behöver inte perfekta vuxna –
de behöver vuxna som inte ger upp."*

TVÅ BERÄTTELSE

VAD SÄGER FORSKNINGEN?

- SOU 2024:17 – “Skolor mot brott”: skolan systematiskt inblandad i brottsförebyggande arbete, tidiga insatser + samverkan
- Skolverket: skolan är en central skyddsfaktor mot rekrytering till kriminella nätverk
- Regeringen 2023/2025: elever som klarar skolan har lägre brottsrisk, särskilt när det finns trygga vuxna
- SBU (2023): bevisbaserade metoder visar att skolan är en effektiv arena för brottsförebyggande insatser
- Nationell samverkan (Bob-struktur): skolan samarbetar med polis, socialtjänst och andra för att skydda unga
- SPSM: skolanknytning + skolprestationer = skydd mot brott, behovet av resurser för att möta elevernas specifika behov betonas

SKOLANS BETYDELSE FÖR BARN I **RISKZON**

VAD VI **KAN** OCH **INTE** KAN PÅVERKA

RISKFAKTORER

- Socioekonomisk utsatthet
- Kriminalitet i hemmet
- Psykisk ohälsa i hemmet
- Tidig skolmisslyckande
- Otrygga bostadsområden

SKYDDSAFAKTORER

- Relationer till trygga vuxna
- Akademisk framgång
- Positiv skolanknytning
- Tydliga rutiner
- Höga förväntningar
- Grupptillhörighet
- Tidiga samordnade insatser

SKOLAN SOM

RISKZON

- Upplevd misstro
- Otrygghet
- Ständigt misslyckande
- Saknade relationer
- Inkonsekvens
- Brist på struktur

SKYDDSZON

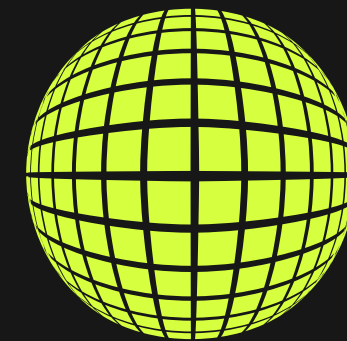
- Trygghet
- Relation till trygga vuxna
- Förutsägbarhet
- Meningsfull undervisning
- Tydliga strukturer
- Stöd och anpassningar

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Skolanknytning och lärarrelationer kan ha lika starkt skyddsvärde som stöd från familjen
- Trygga relationer i skolan minskar risken för kriminalitet med 30–50 %
- Akademisk framgång är en av de mest starka skyddsfaktorerna
- Insatser i åk 1–3 har större effekt än polisiära åtgärder senare

**HUR KAN VI I
SKOLAN ARBETA?**

AUKTORATIV PEDAGOGIK

*“Barn behöver vuxna som är snälla – och tydliga.
Inte stränga. Inte svävande. Utan förutsägbart närvarande.”*

AUKTORATIV PEDAGOGIK

Ett auktorativt förhållningssätt kombinerar tydlighet och struktur med värme och relationer. Det bygger på idén att elever behöver både ramar och relationer för att utvecklas.

Motsatsen till både auktoritärt (hårda krav, låg värme) och frånvarande/låt-gå (hög värme, låga krav).

I praktiken innebär det att vuxna är tydliga, konsekventa och trygga – samtidigt som de är lyhörda, rättvisa och respektfulla.

AUKTORATIV VS AUKTORITÄR

Auktorativt förhållningssätt

- Tydliga, förutsägbara ramar
- Värme, respekt och lyhördhet
- Höga men realistiska förväntningar
- Rättvisa och konsekventa reaktioner
- Fokus på relationen – inte bara beteendet
- Vuxna som “står kvar” även när det blir svårt

Auktoritärt förhållningssätt

- Hårda regler utan relationer
- Mer fokus på makt än stöd
- Straff före förståelse
- Låg elevdelaktighet
- Skapar rädsla eller motstånd

FÖRHÅLLNINGSSÄTT

- Relationellt, nyfiken
- Auktorativt (inte auktoritärt, inte låt-gå)
- Stå kvar, vara förutsägbar, vara en trygg vuxen

STRUKTURER

- Gemensamma regler
- Gemensamma beteendekoder
- Tydlighet
- Rutiner

FRAMGÅNGS-STRATEGIER

- Positiv feedback
- Små sammanhang där man får lyckas
- Närvarofokus istället för frånvarofokus

VAD **BARN** OCH **UNGA** I **RISKZON** BEHÖVER.

- Trygghet
- Värme
- Förutsägbarhet
- Tillhörighet
- Ansvarstagande vuxna
- Akademiska vinster tidigt
- Konsekvenser - inte straff
- Små framgångar

HUR KAN SKOLAN **BEMÖTA** UNGA OCH DERAS ANHÖRIGA?

➤ **Vad forskningen säger:**

- Gemensamma mål
- Frekvent positiv kommunikation
- Tydliga roller
- Gemensamma strategier
- Samarbeta före problemen – inte efter

Relationer med anhöriga:

- Börja tidigt
- Mer beröm än bekymmer
- Nyfikna frågor
- Transparens och tydlighet
- Gör anhöriga till medspelare

- Samarbete → bättre än → kontroll (exempel: SMS innan möte: “Vi vill hitta vägar tillsammans”)
- Respekt → bättre än → misstanke (exempel: “Ni känner ert barn bäst – hjälp oss förstå.”)
- Nyfikenhet → bättre än → ifrågasättande (exempel: “Hur ser morgnarna ut hemma? Vad funkar?”)

- Gemensam mål = barnets framtid
- Vårdnadshavare är resurser, inte problemägare
- Förtroende över formalia
- Gör samarbetet lågtröskligt (kontinuerliga telefon samtal, sms, korta möten, digital kontakt)

*“I många familjer finns skuld och skam.
Vårt bemötande avgör om de vågar kliva in – eller kliver ut.”*

HUR FÅR VI TILL EN VÄNDNING?

/1

HOPPFULLHET

- Visa att förändring är möjlig
- Lyft styrkor före brister
- Skapa små framgångar
- Betona att misstag inte definierar
- Håll en positiv riktning

/2

MOD

- Stå kvar när det stormar
- Våga bryta dåliga mönster
- Var tydlig och varm samtidigt
- Utmana kollegor vid dåligt bemötande
- Testa nya arbetssätt

/3

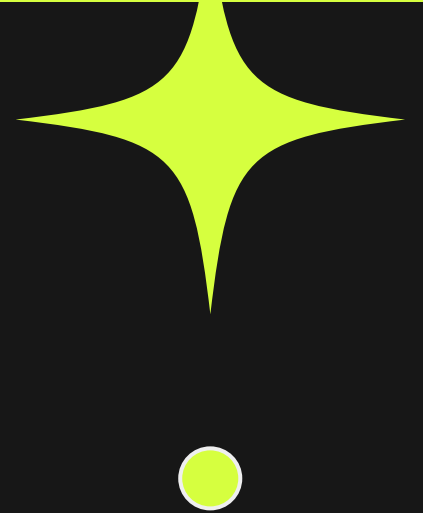
UTHÅLLIGHET

- Jobba vidare även när resultat dröjer
- Håll fast vid struktur och relation
- Ge inte upp vid bakslag
- Tänk långsiktigt, inte quick fixes
- Var konsekvent – varje dag

GODA EXEMPEL

- Ny ledning, tydlig riktning
- Hög vuxennärvaro
- Individanpassad undervisning
- Stärkta stödinsatser
- Mentorprogram, fler trygga vuxna
- Förbättrad skolmiljö
- Långsiktighet: struktur + relation

- Våld ses som ett symptom, inte en identitet.
I skolan betyder det: Vi behandlar beteenden – inte barn.
- Tidig prevention är det starkaste “vaccinet”.
Trygga vuxna, struktur, meningsfull undervisning och tidigt stöd minskar riskerna.
Skolan är vaccinet – gatan är sjukdomen.
- Relationer är den viktigaste interventionen.
Relation först - beteendeförändring därefter.
- Helhetssyn är nödvändigt.
Samverkan mellan skola, hem och elevhälsa ger störst effekt.
Ingen aktör löser detta ensam.
- Framtidstro minskar risken för våld och kriminalitet.
Små framgångar, positiv feedback och tydliga framtidsbilder bygger hopp.

VRU - SKOLAN SOM SKYDDSAFAKTOR

- Våld som symptom – inte identitet
- Skolan som ”vaccin” mot riskmiljöer
- Relationer som främsta intervention
- Tidigt stöd före reaktioner
- Helhetssyn: skola, hem, elevhälsa
- Framtidstro minskar risken för gatan

“Om våld är en sjukdom – då är skolan en av våra viktigaste vårdcentraler.”

TACK!

“När skolan blir en trygg plats att höra till – då minskar gatan sin dragningskraft.”

HEJ@IRAJSHIRKHANI.SE

@IRAJSHIRKHANI

WWW.IRAJSHIRKHANI.SE